

*De Brief aan de Hebreëën**Thema:**'De verhevenheid van Jezus de Messias'*Intro

- a. De naam "Hebreëën" wordt wel in verband gebracht met Eber, een achterkleinzoon van Sem, zoon van Noach (Gen. 10 : 21, 24). Betekenis: overstekers/aangekomenen. Later wordt het een aanduiding van het Joodse volk.
- b In eigenlijke zin is er geen sprake van een brief; we lezen geen aanhef of adres: de schrijver valt a.h.w. met de deur in huis: "Vele malen en op vele wijzen voorheen heeft God gesproken tot de vaders in de profeten; op het laatst, in deze dagen, heeft Hij gesproken tot ons in een zoon, die Hij gesteld heeft tot erfgenaam van alles". In 13:22 spreekt de auteur van een "woord van oproep", een woord van opwekking en bemoediging. Deze brief is meer een op schrift gestelde preek, geschreven omstreeks het jaar 60 (dus nog vóór de verwoesting van de tempel).
- c Hoewel in veel bijbels in het opschrift Paulus als schrijver wordt genoemd, is dat toch niet voor hand liggend. Uit 2: 3 kunnen we afleiden dat de schrijver zich rekent tot de tweede generatie gelovigen: "een heil, dat allereerst verkondigd is door de Here en door wie het gehoord hebben aan ons bevestigd is". Hij is een leider van een gemeente, want hij roept zijn lezers er toe op voor hem te bidden: "opdat ik des te sneller bij u word teruggebracht" (13: 18, 19).
- d Aan wie dit schrijven gericht is, staat niet in een aanhef, maar moet worden afgeleid uit de inhoud. De hele benadering gaat er van uit, dat de lezers grondig kennis hebben van het Oude Testament en bekend zijn met de oudtestamentische offerdienst. Het gaat hier om Joodse volgelingen van Jezus. De titel zou dus kunnen luiden: "Preek voor Messiasbelijdende Joden". Een hedendaagse (Messiasbelijdende) Joodse auteur zet dit dan ook boven zijn commentaar.
- e De hele verhandeling put sterk uit het O.T.: er staan 32 (!) citaten in. Ga je deze opzoeken, dan blijken ze vaak nogal vrij weergegeven of lijken zelfs anders van inhoud. Oorzaak: de schrijver citeert uit de Septuaginta. Dit is de Griekse vertaling van het Oude Testament, die al enkele eeuwen eerder was gemaakt. Veel Joden in de diaspora waren het Hebreeuws niet machtig. Zij gebruikten deze vertaling als hun Bijbel. Het Grieks was toen de wereldtaal. Deze preek is dan ook in voortreffelijk Grieks geschreven en waarschijnlijk bedoeld voor een Jezusbelijdende Joodse gemeente in een plaats in Palestina of in de diaspora, bijv. Alexandrië.

Lezen: Hebreëën 1 : 1 – 3
 10 : 19 – 25
 12 : 1 – 2

Toelichting

1. Het thema van deze preek is te omschrijven als: 'de verhevenheid van de Gezalfde' en de boodschap is vervolgens: 'gegeven deze verhevenheid, laten wij met des te meer aandacht, ernst en gehoorzaamheid naar Hem luisteren en met geloof Zijn weg navolgen'.

De schrijver toont aan dat de Zoon verheven is

- * boven de profeten (Hebr. 1: 1-3),
- * boven de engelen (Hebr. 1: 4-14),
- * boven Mozes (Hebr. 3: 1-6),
- * boven Aäron (Hebr. 4: 14-7:28).

Het begin van Hoofdstuk 8 laat zien, dat het heiligdom waarin Mozes en Aäron de dienst aan God verrichtten een afschaduwing was van het hemelse heiligdom. In dit goddelijke, hemelse heiligdom verricht Christus zijn dienst. Vanaf 8:6 laat de schrijver zien hoe bij een verhevener heiligdom ook een verhevener verbond behoort. Zo is de eredienst van dit nieuwe verbond eveneens verhevener dan die onder het oude (hoofdstuk 9). In hoofdstuk 10 wordt duidelijk, dat de oudtestamentische offerdienst niet meer was dan de voorafschaduwing van het éne offer van Jezus, alleen al door de noodzakelijke herhaling.

2. Deze verhevenheid van de Gezalfde wordt geschilderd tegen de achtergrond van het Joodse geloof, waarin de wet, de offerdienst en het hogepriesterschap een centrale rol spelen. De schrijver laat zien hoe het oude Joodse geloof in de God van Abraham, Isaäk en Jacob zijn vervulling krijgt in der Zoon van God. En hij doet dat, omdat gelovige Joden het erg moeilijk vinden dat de Messias aan God gelijk wordt gesteld. Zij werden hierover wellicht door nog ongelovig gebleven familieleden telkens weer aangevallen. Zie ook de discussies tussen de farizeeën en Jezus over Zijn pretenties in dezen. [N.B. Ook nu nog hebben veel Messiasbelijdende Joden veel moeite met bijv. het leerstuk van de Drieëenheid; het O.T belijdt immers met nadruk: God is één!]

De inzet van deze preek voor Messiasbelijdende Joden (1: 1-3) is vergelijkbaar met die van het Evangelie van Johannes: "In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God". Beide auteurs hebben dan ook dezelfde bedoeling: er mag geen twijfel over bestaan dat Jezus de eeuwige Zoon van God is.

3. De tweede generatie van gelovigen heeft Jezus niet zelf horen spreken en wonderen zien doen. Ze hebben niet zelf de opgestane Heer aanschouwd, maar moesten het hebben van de woorden, van het getuigenis van anderen. Dan ligt terugval en verachtering al gauw op de loer. Dat blijkt ook uit de tweede lezing, die uit hoofdstuk 10. Sommigen hadden inmiddels de gewoonte de onderlinge samenkomst na te laten. De schrijver laat dan in hoofdstuk 11 aan de hand van een hele 'galerij van geloofsgetuigen' in het oude testament zien, hoe zij trouw zijn gebleven ondanks spanningen en vervolgingen, waarbij hun enige houvast was het geloof in de onzichtbare beloften van God.

Hoofdstuk 12 is dan, wijzend op deze 'wolk van getuigen', een grote aanmoediging om een voorbeeld te nemen aan deze geloofshelden uit vroeger tijd. Daarbij is Jezus zelf, *de overste leidsman en voleinder van het geloof* (vs. 2), het grootste voorbeeld. Hij doorstond de kruisdood, maar zit nu aan de rechterhand van God de Vader. Dit moet de gelovigen bemoedigen om ook dwars door vervolgingen en bestrijdingen heen vol te houden. Dat had de toenmalige Joods-christelijke gemeenschap ook dubbel hard nodig. Juist van het Jodendom had de gemeente veel druk ontvangen, en strijd met de Joden betekende voor de christelijke gemeente verlies van haar rechtsgrond tegenover de (Romeinse) staat. Zolang ze beschouwd werd als een onderafdeling, een sekte, van het Jodendom was ze beschermd en viel ze niet onder het Romeinse verbod om nieuwe, religieuze gemeenschappen te stichten. Strijd met de Joden betekende dus meteen ook strijd met de staat.

4. In de 21e eeuw is dit woord van vermaning, bemoediging en oproep om te volharden voor de Joodse volgelingen van Jezus èn voor hen die van heidense komaf zijn, nog uiterst actueel:

I. De jaarlijkse lijst van Open Doors laat telkens weer een schrikwekkend beeld zien van het grote aantal landen waar christenen worden vervolgd – ook lijfelijk!

II. "Er is ook een ander soort vervolging: culturele uitsluiting. Als je leeft in een cultuur die systematisch het christelijk geloof ontkent en waarin dat geloof als achterhaald wordt beschouwd, dan is de druk op christenen groot. Dat is ook vervolging: je vrijheid om zonder spanning en met vreugde je geloof te leven staat onder druk, soms onder geweldige druk" (A. v.d. Beek).